

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

На сьогодні в Україні є багато проблем, які впливають на ефективне функціонування малих, середніх та великих підприємств. До таких проблем можна віднести: війну та окупацію частини територій України, зростання інфляції та відсоткових ставок на міжнародних ринках (що погіршує умови фінансування для України та викликає ряд інших проблем), недосконалість законодавчого та інституційного середовища, корупція та бюрократія. Пропонуємо розглянути вплив деяких з цих проблем на підприємницьку діяльність на прикладі одного з провідних виробників та найбільших експортерів соняшникової олії в Україні – ТОВ «Кернел-Трейд».

За останніми даними видно, що «Кернел» закінчив 2021/2022 маркетинговий рік (липень 2021 – червень 2022) зі збитком у 41 млн доларів. Це пов'язано з війною в Україні, збільшенням витрат на логістику та погіршенням умов на ринку олійних культур. Валовий прибуток підприємства склав 440 млн доларів, що на 42% менше, ніж у 2021 році, а прибуток до вирахування податків, відсотків і амортизаційних відрахувань (показник EBITDA) зменшився в 3,7 рази, або на 586 млн доларів.[1] В цілому подібна картина спостерігається майже на усіх українських підприємствах. Ці дані свідчать про таке: прибуток на підприємствах зменшився, а витрати, на вирішення цих проблем, збільшилися. Тобто, зменшився один із найважливіших показників ефективності функціонування підприємства – рентабельності. Одним із шляхів збільшення прибутку, а також зменшення витрат можна назвати диверсифікацію продукції. Це допоможе розширити ринки збуту, знизити витрати на логістику, зменшити витрати на виробництво. З прикладів можна згадати такі підприємства, як: «Агрофірма «Нива», яке здійснило вертикальну диверсифікацію продукції, створивши власне підприємство по переробці зерна, та підприємство БКК, яке здійснило горизонтальну диверсифікацію продукції, випустивши нову лінійку продукції під брендом «Київський десерт».[2] Також одним з шляхів підвищення рентабельності підприємства є використання ШІ (штучного інтелекту). Це допоможе оптимізувати виробничі процеси, зменшити кількість браку, простоїв, зайвих операцій та інших витрат. Звичайно, ця тема є досить новою і має як плюси, так і мінуси, але деякі світові компанії вже використовують штучний інтелект в своїх цілях. Наприклад, підприємство Lamborghini використовує ШІ для моніторингу, аналізу та звітування усіх аспектів виробництва.[3] Також, згідно з дослідженням Harvard Business Review, компанії, які використовують ШІ, можуть зменшити витрати на 40-60%.[4] Також популярним шляхом покращення рентабельності підприємства залишається використання енергоефективного обладнання та технологій. Такими технологіями можуть бути як банальні світлодіодні лампи, так і енергоефективні мотори, насоси, вентилятори, які споживають менше енергії, ніж звичайні.

Отже, незважаючи на важкі економічні виклики для підприємств, які є зараз і які будуть у майбутньому, завжди потрібно шукати шляхи рішення: експериментувати та дивитись на проблеми більш широко, залучати нові технології та покращувати старі. Буреломні важкі часи можуть стати стимулом для інновацій та вдосконалення для вітчизняних підприємств.

Перелік посилань:

1. Статистичні дані підприємства Кернел. URL: [Кернел \(kernel.ua\)](https://kernel.ua)
2. Напрями диверсифікації діяльності сільськогосподарських підприємств в системі забезпечення їх конкурентоспроможності. URL: [Articles \(khnu.km.ua\)](https://khnu.km.ua/articles)
3. Штучний інтелект для бізнесу: які завдання здатен вирішувати та в яких галузях допомагає. URL: <https://mind.ua/publications/20254126-shtuchnij-intelekt-dlya-biznesu-yaki-zavdannya-zdaten-virishuvati-ta-v-yakih-galuzyah-dopomagaє>
4. Why Salespeople Need to Develop “Machine Intelligence”. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2023/03/2020-4t3-51.pdf>